

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Живопис	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Семестри	3

Академічний живопис

Семестр 3

вересень — грудень

Викладач	Волошко Каріна Миколаївна, старший викладач
Е-mail, тел.	voloshko.karina@gmail.com , 095 86 934 02, 096 2601234
Заняття	За розкладом
Консультації	
Адреса	Підвал Лофт, 3 корпус, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057) 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи через Classroom, група в Telegram

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Академічний живопис» є певний обсяг знань з академічного рисунку, пластичної анатомії, кольорознавства, техніки і технології живопису. Обов'язковим є достатній рівень навичок малювання з натури портрету людини, постаті фігури, пейзажу, натюрморту у техніці олійного живопису та графічних матеріалів.

Студент отримує повну підтримку у створенні живописних полотен, оскільки академія забезпечує демонстраторами пластичних форм, а викладач забезпечує якість академічних постановок, що є обов'язковим у дисципліні задля проведення якісної практичної роботи.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Показ робіт із методичного фонду. Демонстрація та аналіз матеріалу за допомогою вірців живописних робіт з методичного фонду академії. Ознайомлення студентів та застосування додаткової літератури з дисципліни :

Методичні рекомендації

1. Єфименко Д. В. Академічний живопис. Портрет: навчальний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2019. – 72с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

1. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. Львів: НВФ «Українські технології», 2005. 198 с.
2. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с
3. Демиденко О.І., Поддубко К.В. Цілісність зорового сприйняття у живопису натюрморту // Демиденко О.І., Поддубко К.В. «Дизайн-освіта 2009». Харків. ХДАДМ, 2009. С. 82 – 85.
4. Єфименко Д. В. Академічний живопис. Портрет: навч. пос. М-во Харківська акад. Харків: ХДАДМ, 2019. 72 с.
5. Жердзицький В. Живопис: Техніка і технологія: Навч. посібник. Харків: ХДАДМ, 2006. 332 с.
6. Історія української культури: у 5 т. / голов. ред. Б.Є. Патон. Т 5: Українська культура ХХ – початку ХХІ століть. Кн. 4: Проблеми функціонування, збереження і розвитку в Україні. Київ: Наукова думка, 2013. 943 с.
7. Історія українського мистецтва : у 5 т. / голов. ред. Г. Скрипник. Т. 5: Мистецтво ХХ

століття / наук. ред. Т. Кара-Васильєва;: НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2007. 1047 с., іл.

8. Ітген Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксії. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.

9. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерство освіти і науки України; Харківська державна академія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчого мистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.

10. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Виконання завдань дисципліни «Академічний живопис», студентами 2-го курсу факультету «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», професійне спрямування: «Станковий живопис», які поділені на 2 модулі потребують наступні матеріали: заґрунтований картон, олівці, папір, пензлі, палітра, олійні фарби, вугілля, ґрунт, желатин, розчинники, даммарний лак, льняна олія, полотно на підрамнику 60х80, 70х80, 80х80, тощо.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

«Академічний живопис» являє собою цілісну структуру, яка утворює ланцюг завдань, від простого до складного, які тривають 8 семестрів, здійснюючи основну задачу вищої художньої школи – підготовку кваліфікованих фахівців в області образотворчого мистецтва. В цьому ланцюгу кожному курсу відведене своє завдання. Так на 2 курсі **Метою** практичної дисципліни «Академічний живопис» є набуття живописного досвіду у трактовці форми напівпостаті людини в умовах спроби віднаходження власної живописної мови та нестандартної композиції. Це продиктовано подальшим вибором студентів сюжетно – тематичної чи портретно – жанрової майстерні, що потребує певний творчий пошук задля ємкого образу.

Завдання дисципліни є вміння вирішувати на високому рівні складні творчі задачі, придбання професійних знань та практичних навичок. Головною вимогою у процесі навчання живопису є визначення пластики, кольоротональних співвідношень натури, пошук її виразних особливостей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- закономірності створення кольоротонального короткочасного етюд-пошуку;
- закономірності побудови композиційно-графічного рішення;
- закономірності виконання першої прописки (підмальовку) колірних відношень з урахуванням загальної колористичної побудови;
- закономірності пошуку основної світлотної та колірної провідної плями з урахуванням тепло-холодних градацій для загального колористичного рішення;
- засоби узагальнення та підпорядкування елементів загальному рішенню;
- закономірності передачі живописними засобами матеріальності і фактури предметів;
- закономірності користування живописним олійної техніки і технології при виконанні з натури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- грамотно використовувати можливості живописного матеріалу і техніки для створення емоційного художнього образу;
- за допомогою кольору передати об'єм, кольорову гаму, кольорово - фактурні поверхні, що створюють матеріальний світ, перетворювати живі спостереження в художні образи;
- виразними засобами передати основні риси натури,
- komponувати в форматі,
- створювати реальне сприймання предмету.

СК (спеціальні компетентності)

- **СК1.** Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно- просторового та візуального середовища.
- **СК4.** Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями

ПРН (програмні результати навчання)

- **ПРН1.** Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
- **ПРН6.** Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

- **ПРН7.** Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Академічний живопис» – Академічний живопис – є однією з найважливіших фундаментальних дисциплін, що виховують творче мислення, ідейно-естетичні погляди, які сприяють придбанню професійної майстерності, що необхідно для створення оригінальних за формою та змістом художніх творів.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, вона вивчається студентами протягом 4-х років (46 кредити ECTS, 1380 учбові години), у тому числі 720 учбових годин – аудиторні та 660 учбових годин – самостійні.

3 семестр

2 КУРС

3 семестр містить:

2 МОДУЛІ, 4 завдання за темою:

«Пластичне вираження форми напівпостаті людини. Опрацювання форми загалом та в найбільш суттєвих деталях»

1 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

1 «Складний натюрморт», який спрямований на пошук композиційного з підтримкою кольоротонального та пластичного рішення.

2) «Одягнена напівпостать» - ахроматична постановка, яка спрямована на виявлення темного силуету моделі відносно тла, з виявленням головного та другорядного за рахунок розвитку тону та кольору.

2 МОДУЛЬ містить 2 практичних завдання:

1) «Одягнена напівпостать» у неглибокому просторі, де силует напівпостаті буде виступати світлим силуетом з кольоровим виявленням вузла голови та відголосом рук.

2) Екзаменаційне - «Портрет з руками», яке спрямоване на виявлення та закріплення тих композиційних, пластичних, кольоротональних рішень, які були виявлені на попередніх завданнях.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання завдань.

Основна форма вивчення курсу — творча робота при виконанні живописного портрету з руками, згідно учбового плану.

Мета запропонованих завдань — навчитися бачити великі та гармонійні кольорово-тональні відношення в академічній постановці з пошуком кольорової контрастної пари в головному.

Вивчення відбувається за принципом послідовного ускладнення учбових задач.

Розвиток у процесі навчання здійснюється за рахунок обопільного спілкування між студентами та викладачем, що є запорукою позитивного результату.

Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- головний принцип навчання – від простого до складного;
- виконання великої кількості етюдних практичних робіт, заради набуття живописного досвіду в умовах дійсності, що створює швидкий темп усвідомлення матеріалу дисципліни;
- усвідомлення матеріалу через проживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

За термін навчання студенти повинні працювати з поставленою задачею керівником курсу, з рекомендаціями та консультаціями. Роль викладача має вектор персонального підходу до живописної трактовки в академічних постановках у кожного студента, тому що викладач має заохочувати та розвивати нестандартність мислення.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача та стилем спілкування зі студентами.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі найновіших досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими освітніми потребами (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Вітається власна думка тлумачення з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, студент має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідною практичною роботою. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими студентами не передбачені. Відсутність практичних завдань на поточних переглядах унеможливує отримати студентів оцінку за навчальний семестр.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час написання академічної постановки напівпостаті людини або написання домашніх живописних завдань виявлено плагіат – тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів або творів мистецтва, студент зобов'язаний його переробити, тому що в цьому випадку бал за роботу буде суттєво знижений. Оскільки плагіат у будь-якому прояві суперечить з поставленою метою дисципліни. Якщо факт академічної не доброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді також унеможливує студентів отримати бал за роботу, або оцінювання відбудеться частково, отримуючи тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю чи не мають факту виявлення плагіату. **Корисні посилання:** <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 модуль						
04.09 05.09 06.09 07.09 11.09	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	Образність у натюрморті. Пошук нестандартного формату з нестандартною	42	Поточний перегляд	

12.09 13.09 14.09 18.09 19.09 20.09 21.09			композицією з живописною мовою.			
25.09 26.09 27.09 28.09 02.10 03.10 14.10 05.10 09.10 10.10 11.10 12.10 16.10 17.10 18.10 19.10	<u>Завдання 2.</u>	Практичні	Вирішення напівпостаті в умовах живописної ахроматини. Виявлення великих кольоротональних відношень з проробкою форми та виявленням головного та другорядного.	56	Поточний перегляд	
2 модуль						
23.10 24.10 25.10 26.10 30.10 31.10 01.11 02.11 06.11 07.11 08.11 09.11 13.11 14.11 15.11 16.11	<u>Завдання 1.</u>	Практичні	Виявлення світлого силуету напівпостаті людини в умовах неглибокого простору. Пошук пластики плями напівпостаті людини у форматі. Пошук кольорово – тональних відношень в умовах необхідного лисувального прозорого підмальовку.	56	Поточний перегляд	
20.11 21.11 22.11 23.11 27.11 28.11 29.11 30.11 04.12 05.12 06.12 07.12 11.12 12.12 13.12 14.12	<u>Завдання 2.</u>	Практичні	Виявлення пластичного силуету напівпостаті людини. Гармонійні кольоротональні відношення з виявленням кольорової доміанти на голові та руках.	56	Поточний перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1 модуль		
1	Поточний контроль	0–20
2	Поточний контроль	0–20
2 модуль		
1	Поточний контроль	0–25
2	Поточний контроль	0–35
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A 90 - 100	16 - 20	37 - 40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, проявив креативне мислення при виконанні завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних завдань, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у міжнародних або всеукраїнських конкурсах, виставках, фестивалях (отримав відзнаку).
B 82 - 89	12–15	35 - 37	Студент добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно виконав усі поставлені задачі, творчо підійшов до виконання практичних завдань, але при цьому робота має незначні недоліки.
C 75-81	11 - 13	33 - 34	Студент в цілому добре опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вчасно та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки (відсутність творчого підходу тощо).
D 64 - 74	8 - 10	29 - 32	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи тощо).
E 60-63	6 - 8	26 - 28	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного та практичного курсу, не впорався з головними задачами дисципліни, практична робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, несвоєчасна подача виконаної роботи, значна кількість суттєвих помилок при виконанні завдання, пропуски занять без поважних причин тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять, виставкова діяльність у всеукраїнських, міжнародних виставках, участь у творчих конкурсах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є. А., Шпільчак В. А. Малюнок і живопис: методичні рекомендації. Київ, 1990. 85 с.
2. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. Львів: НВФ «Українські технології», 2005. 198 с.
3. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с
4. Демиденко О.І., Поддубко К.В. Цілісність зорового сприйняття у живопису натюрморту // Демиденко О.І., Поддубко К.В. «Дизайн-освіта 2009». Харків. ХДАДМ, 2009. С. 82 – 85.
5. Жердзицький В. Живопис: Техніка і технологія: Навч. посібник. Харків: ХДАДМ, 2006. 332 с.
6. Іттен Й. Мистецтво кольору / Ред. О. Плаксії. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
7. Кафедра живопису ХДАДМ: традиції та сучасність / Міністерство освіти і науки України; Харківська державна академія дизайну і мистецтв; Факультет образотворчого мистецтва; Упор. М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко. Харків: ХДАДМ, 2015. 123 с.
8. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264 с.
9. Матеріали і техніка олійного живопису : навч. посібник / укладач О. Я. Музика. Умань : ВПЦ

«Візаві», 2013. 114 с.

10. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.

Допоміжна

1. Пасічний А.М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 216 с.

2. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопис / М. Т. Попов. К. : ТОВ «Європа Прінт», 2008. 164с.

3. Прищенко С. В. Кольорознавство: навчальний посібник / за ред. проф. Є. А. Антоновича. Київ : Альтерпрес, 2010. 354 с.

4. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навчальний посібник. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022. 124 с.

5. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва : навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.

6. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Є.В.Беліка, О.І.Конопко. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 92 с.

7. Хмельовський О.М. Теорія образотворення: Кн. 5. Композиція. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2005. 408 с.

.